

Sag C-62/86

AKZO Chemie BV mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Artikel 86 — en dominerende virksomheds udelukkelsespraksis«

Retsmøderapport	3362
Forslag til afgørelse fra generaladvokat C. O. Lenz, fremsat den 19. april 1989 ...	3396
Domstolens dom (Femte Afdeling) af 3. juli 1991	3439

Sammendrag af dom

1. *Konkurrence — administrativ procedure — ret til kontradiktion — Kommissionens pligt til at give aktindsigt — ingen*
2. *Konkurrence — administrativ procedure — Kommissionens beslutning der fastslår en overtrædelse — ingen hensyntagen til beviser, der ikke er meddelt den virksomhed, som beslutningen er rettet til*
3. *Konkurrence — administrativ procedure — meddelelse af klagepunkter — nødvendigt indhold*
4. *Konkurrence — dominerende stilling — relevant marked — markeder for alle de produkter, som er egnede til at opfylde vedvarende behov, og som kun i ringe grad kan substitueres (EØF-Traktaten, art. 86)*
5. *Konkurrence — dominerende stilling — forekomst — meget store markedsandele — normalt tilstrækkeligt indicium (EØF-Traktaten, art. 86)*
6. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — begreb (EØF-Traktaten, art. 86)*

7. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — anvendelse af priser, der er lavere end omkostningerne, for at udelukke en konkurrent*
(EØF-Traktaten, art. 86)
8. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — anvendelse af priser, der er lavere end produktionsomkostningerne — begrundelse — tilpasning til en konkurrent — betingelser — konkurrent der fører en uafhængig politik*
(EØF-Traktaten, art. 86)
9. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — indhentelse af oplysninger om de af konkurrenterne tilbudte vilkår som led i en plan om at udelukke dem*
(EØF-Traktaten, art. 86)
10. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — kontrakter om eksklusive købsforpligtelser*
(EØF-Traktaten, art. 86)

1. Hensynet til retten til forsvar under en sag om anvendelse af konkurrencereglerne kræver, at den berørte virksomhed har været i stand til på hensigtsmæssig måde at tilkendegive sine synspunkter vedrørende de dokumenter, som Kommissionen har anvendt til at tilvejebringe de resultater, der ligger til grund for dens beslutning. Der er imidlertid ingen bestemmelser, der pålægger Kommissionen pligt til at gøre de berørte parter bekendt med sagsakterne.
2. Når Kommissionen træffer en beslutning, hvorved den fastslår, at en virksomhed har overtrådt konkurrencereglerne, må den ikke støtte sig på dokumenter, der ikke er blevet forelagt den pågældende virksomhed under den administrative procedure, der gik forud for vedtagelsen af beslutningen.
3. Meddelelsen af klagepunkter skal klart angive de faktiske omstændigheder, som Kommissionen lægger til grund, samt hvorledes disse kvalificeres.
4. Ved bedømmelsen af, om en virksomhed eventuelt har en dominerende stilling på et bestemt marked, skal konkurrencemulighederne bedømmes inden for rammerne af markedet for alle de produkter, som på grund af deres egenskaber er særligt egnede til at opfylde vedvarende behov, og som kun i ringe grad kan substitueres med andre produkter.
5. Medmindre der foreligger usædvanlige omstændigheder, udgør meget store markedsandele i sig selv et bevis for, at der foreligger en dominerende stilling. Dette er tilfældet med hensyn til en markedsandel på 50%.
6. Misbrugsbegrebet er et objektivt begreb, som omfatter en af en markedsdominerende virksomhed udvist adfærd, der efter sin art kan påvirke strukturen på et marked, hvor konkurrencen netop som følge af den pågældende virksomheds tilstedeværelse allerede er afsvækket, og som bevirker, at der lægges hindringer i vejen for at opretholde den endnu bestående konkurrence på markedet eller

udviklingen af denne konkurrence som følge af, at der tages andre midler i brug end i den normale konkurrence om afsætning af varer og tjenesteydelser, der udspiller sig på grundlag af de erhvervsdrivendes ydelser.

7. Traktatens artikel 86 forbyder en dominerende virksomhed at eliminere en konkurrent for herigennem at styrke sin stilling ved hjælp af andre midler end en konkurrence på ydelser. Herved kan dog ikke enhver form for priskonkurrence anses for lovlig.

Priser, der er lavere end de gennemsnitlige variable omkostninger (dvs. omkostninger, der ændres i forhold til den producerede mængde), og som en dominerende virksomhed bruger i et forsøg på at eliminere en konkurrent, må betragtes som misbrug. En dominerende virksomhed har nemlig ingen anden interesse i at anvende sådanne priser end den at eliminere sine konkurrenter for efterfølgende at drage fordel af sin monopolstilling til at forhøje sine priser, eftersom den ved ethvert salg påføres et tab, nemlig samtlige faste omkostninger (dvs. omkostninger, der er konstante uanset den producerede mængde) og i det mindste en del af de variable omkostninger pr. produceret enhed.

Priser, der er lavere end de gennemsnitlige samlede omkostninger, dvs. de faste plus de variable omkostninger, men højere end de gennemsnitlige variable omkostninger, må anses for misbrug, når de fastsættes som led i en plan om at

eliminere en konkurrent. Sådanne priser kan nemlig udelukke virksomheder fra markedet, der måske er lige så effektive som den dominerende virksomhed, men som ikke er i stand til at modstå den konkurrence, de udsættes for, som følger af deres mindre økonomiske styrke.

8. En virksomhed, der har en dominerende stilling, kan ikke som begrundelse for at sælge til en lavere pris end produktionsomkostningerne henvise til, at det er nødvendigt at tilpasse virksomhedens priser til en anden leverandørs priser, når det fremgår, at virksomheden har opretholdt nære kontakter med vedkommende leverandør vedrørende prispolitikken.
9. Såfremt en dominerende virksomhed fra virksomheder, som den ønsker at overtage som kunder, indhenter oplysninger om de vilkår, der tilbydes af en konkurrent, kan dette ikke anses for et sædvanligt middel i konkurrencen, når det indgår som led i en plan om at eliminere konkurrenten.
10. En virksomhed, som indtager en dominerende stilling på et marked, og som — også efter anmodning fra disse — binder købere til sig ved hjælp af en forpligtelse til eller et løfte om at dække hele eller en betydelig del af deres behov udelukkende hos virksomheden, misbruger herved sin dominerende stilling som nævnt i Traktatens artikel 86.